

TKO SKITA, TAJ I ČITA: BRODSKI TEKSTUALNI GRAFITI 2003.-2013. (PREDAVANJE)

mr. sc. Vesna Nosić, prof. savjetnica

POJAM GRAFIT

grčki jezik (grafo – pišem)

talijanski jezik (graffito – natpis ugreben u zidu)

PROUČAVATELJI FENOMENA GRAFITA U HRVATSKOJ

Dražen Lalić

Stipe Botica

Tomislav Šakić

Josip Užarević

DRAŽEN LALIĆ

Grafiti su izrazi različitih značenja predloženi crtanjem, urezivanjem i pisanjem po zidovima i drugim javnim prostorima nenamijenjenima toj svrsi.

Oni su neinstitucionalan i neformalan oblik komuniciranja pojedinca i grupa, kako međusobnoga, tako i sa širim društvenim okruženjem.

Definicija pojma grafit sadrži pet elemenata:

- 1. tehniku stvaranja**
- 2. lokaciju**
- 3. formu**
- 4. neformalnost i neinstitucionalnost**
- 5. interakciju između grafitera i konzumenata grafita.**

STIPE BOTICA

Grafit je napisan, urezan, utisnut ili na neki drugi način ostvaren natpis ili crtež na zidu ili nekoj drugoj površini.

Riječima i slikama, s pomoću pisaćeg ili nekog drugog sredstva stvaraju se rečenice, parole, slike i figure, najčešće duhovita i zajedljiva sadržaja.

TOMISLAV ŠAKIĆ

Grafiti su natpisi ili crteži na javnim ili privatnim površinama (fasadama, ogradama, zidovima, pločnicima, mostovima, vlakovima, tramvajima i sl.), tj. popularno-kulturna i umjetnička forma koju čini javno vidljiv oblik slike, crteža ili zapisa.

JOSIP UŽAREVIĆ

Grafiti su verbalni (jezični) natpisi, simboli, crteži i slikarije što se različitim sredstvima i načinima nelegalno (nedopušteno) nanose na urbane javne površine.

Ulice, trgovi, fasade, podzemni prolazi, nadvožnjaci, mostovi (...) stadioni, škole, učenički i studentski domovi, zatvori najčešći su javni urbani prostori na kojima se ostvaruju grafiti.

PRVI SVJETSKI GRAFITI

Prvi svjetski grafiti nastali su u pretpovijesno doba (špilja Lascaux, Francuska i Altamira, Španjolska), a kasnije su zabilježeni u starom Egiptu, antičkoj grčkoj i rimskoj kulturi.

SUVREMENI SVJETSKI GRAFITI

**Suvremeni svjetski grafiti nastali su u
Philadelphiji 1960-ih.**

**1970-ih je New York postao svjetsko sjedište
grafitne djelatnosti. Izvor je hip-hop kultura u
rap-glazbi Bronxu.**

**Iz Amerike su se grafiti postupno proširili u
gradove širom svijeta.**

PRVI HRVATSKI GRAFITI

Prvi hrvatski grafiti napisani su u srednjem vijeku (Salona – epitafi i i epigrami), a pisani su i kasnije.

Milan Paun otkrio je tri glagoljska grafita u crkvi sv. Martina u Lovčiću kraj Slavenskog Broda (vjerojatno iz 13. st.).

NOVIJI HRVATSKI GRAFITI

Noviji hrvatski grafiti pojavili su se nakon Drugoga svjetskog rata; bile su to političke parole i ideološke krilatice.

SUVREMENI HRVATSKI GRAFITI

Suvremeni hrvatski grafiti javili su se 1980-ih godina u Zagrebu, a zatim i u većim hrvatskim gradovima.

Nastajali su po uzoru na zapadnoeuropske i američke grafite.

U početku su smatrani urbanim vandalizmom jer su pisani na javnim prostorima, kriomice, bez dopuštenja.

Kasnije su neki gradovi ozakonili pojedina područja za grafitsku djelatnost koja ponekad prerasta i u tzv. uličnu umjetnost. Na taj način nastaju murali – veliki zidni crteži.

Autori grafita (grafitoskriberi, grafitari, grafiteri) najčešće su mladići, anonimni adolescenti ili skupine adolescenata u urbanim sredinama. Oni žele ostaviti svoj autohtoni trag pobune u beznadnom betonskom gradskom sivilu.

Konzumenti grafita (potrošači, recipijenti) su slučajni ili namjerni prolaznici koji ih iščitavaju kao „izlog subkulture“.

OSNOVNE FORME GRAFITA

Anči Leburić razlikuje tri vrste osnovnih formi grafitnih izraza:

1. simboličku formu
2. slikovnu formu i
3. tekstualnu formu.

Pridodala im je i tzv. kombinirane vrste formi grafitnih izraza:

1. simboličko-slikovnu
2. simboličko-slikovno-tekstualnu
3. simboličko-tekstualnu i
4. slikovno-tekstualnu.

KNJIŽEVNI MINIMALISTIČKI ŽANR

Josip Užarević povezuje tekstualne grafite s književnim minimalističkim žanrovima kao što su dosjetka, poslovica, izreka, aforizam, paradoks, psovka, kratka lirska pjesma, bećarac, slogan.

Ti žanrovi doživljavaju u grafitima temeljite promjene pa poslovice postaju antiposlovice, izreke – antiizreke, frazemi i slogani – antifrazemi i antislogani. Grafiti su nad-žanr.

„BRODSKE ZIDNE NOVINE“

1. Grafiti-antiaforizmi

Malo nas je, al' smo glupi.

Mi o vuku, a oni vuku akcije.

2. Grafiti-antiposlovice

Tko pjeva, zlo misli.

Tko rano rani, zarib'o je pijetla.

3. Grafiti-antiizreke

Tko se mača laća, la kukarača.

Oko za oko, pasta za zube.

4. Grafiti-antifrazemi

Radimo na crno, trošimo na bijelo.

Skupo prodaj svoju kožu.

5. Grafiti-antislogani

Vaše smeće, naša briga. Komunalac

Vaše smeće, naše smeće. Romi

6. Grafiti-antipolitičke parole

Smrt fašizmu, sloboda anarhizmu.

Živjela J~~N~~A! (prekriženo slovo N)

7. Grafiti-antiparadoksi

Bolje biti mrtav pijan, nego mrtav trijezan.

Moramo ušutkati one koji su protiv slobode govora.

NOVO ZNAČENJE GRAFITA

1. Zamjena

- **Um caruje, snaga klade valja.**
Um caruje, snaga dobro dođe.
- **Smrt fašizmu, sloboda narodu.**
Smrt fašizmu, sloboda anarhizmu.
- **Bilo kuda, Kiki svuda.**
Bilo kuda, grafit svuda.

2. Dodavanje

- **Sve u svemu.**

Nije sve u svemu.

- **Um caruje, snaga dobro dođe.**

Um caruje, baja, al' snaga dobro dođe.

- **Nemam dlake na jeziku.**

Nemam dlake na jeziku. Prebolio sam tifus.

3. Preusmjeravanje

Bolje dva puta ispast glup, nego jednom iz aviona.

Ako novac ne donosi sreću, onda mi ga vratite.

Tko izgubi dobitak, dobije gubitak.

Radi od otvaranja do zatvaranja.

JEZIČNE OSOBITOSTI GRAFITA

Grafiti se pišu hrvatskim standardnim jezikom i razgovornim ili kolokvijalnim jezikom te dobnim žargonom, često bez poštivanja pravopisne norme.

Grafiti su pisani komunikativno, stilski i jezično najčešće nedotjerano.

STILSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA

- eufemizam (Ovdje leži, a ne bježi. Umro 1860.)
- asonancija i aliteracija (Mi o vuku, a oni vuku akcije.)
- metafora (Sabor – zrcalo uspjeha)
- metonimija (Radimo na crno, trošimo na bijelo.)
- personifikacija (Akcije govore više od riječi.)

- **retoričko pitanje** (Jesi li se ikad zapitao tko si?)
- **elipsa** (Život-Rad-Užas!)
- **poredba** (Zubi su ti rijetki kao dijamanti.)
- **antiteza** (Tko izgubi dobitak, dobije gubitak.)
- **ironija** (Država skrbi o nama tako da nam uzima koru kruha.)
- **paradoks** (Bolje biti mrtav pijan, nego mrtav trijezan.)

KATEGORIJE GRAFITA PREMA SADRŽAJU

- 1. grafiti vezani uz odnos prema životu (svjetonazorski)**
- 2. glazbeni grafiti**
- 3. grafiti vezani uz školu**
- 4. grafiti vezani uz alkohol i opojna sredstva**
- 5. grafiti vezani za grupu i prijateljstvo**
- 6. grafiti vezani za ljubav i seks (opsceni sadržaji)**

- 7. grafiti vezani uz nasilje**
- 8. humoristički grafiti**
- 9. motociklistički i automobilistički grafiti**
- 10.nacionalni grafiti**
- 11.političko-ideološki grafiti**
- 12.religijski grafiti**
- 13.sportsko-navijački grafiti**
- 14.teritorijalni grafiti**
- 15.ostali grafiti**

OSNOVNE ZNAČAJKE GRAFITA

Pisani su sprejevima, bojama i flomasterima. Brzina nastanka, anonimnost, nelegalnost, katarzičnost, sažeta forma i kratkoća trajanja osnovne su značajke grafita.

Grafiti, dakle, brzo nastaju i brzo nestaju. No, jednom su ipak bili zapisani i neko vrijeme trajali – sili vremena usprkos! Svemu usprkos!

BRODSKI TEKSTUALNI GRAFITI 2003.-2013.

(PROJEKT/IZLOŽBA)

Učenici Gimnazije “Matija Mesić” od 2003. do 2013. su čitali, zapisivali i(li) fotografirali brodske tekstualne grafite.

Prikupljena građa je analizirana, selekcionirana, klasificirana i prepisana.

Hvala!

BRODSKE ZIDNE NOVINE

RADIONICA

SUVREMENI TEKSTUALNI GRAFITI VJEŽBE / RADIONICA

1. SKUPINA

1. Dopišite nastavni predmet u koji možete svrstati pojedini grafit.

1. Vрати se kući, sine Edipe. Sve ti je oprošteno. mama
Samo preko mene mrtvog. tata
2. $2+2=5$ za ekstremno velike vrijednosti broja 2.*
3. Nisam se džabe popeo na vrh hranidbenog lanca da bih bio vegetarijanac.*
4. Vidio sam Picassov autoportret. Bože, na što je taj ličio!
5. Bog je mrtav. Nietzsche
Nietzsche je mrtav. Bog
6. Hvala Bogu, ateist sam!

2. Novo značenje grafita nastaje trima postupcima: zamjenom, dodavanjem i preusmjeravanjem. Napišite postupak kojim je nastao pojedini grafit.

1. Um caruje, baja, al' snaga dobro dođe.*	a) dodavanje
2. Bolje ispasti budala nego iz aviona.*	b) zamjena
3. Tko radi, ne sjedi u vladi.	c) preusmjeravanje

3. Razvrstajte grafite prema sadržaju (temi) u grafite vezane uz određeni odnos prema životu (svjetonazorski), glazbene i humoristične grafite.

1. Ne slušajte narodnjake, umrite prirodnom smrću.*	_____
2. Zvoni! Kucanje ne radi.	_____
3. Ako nemaš nikakvih šansi, iskoristi ih.	_____
4. U raju je lijepo, ali u paklu je prava ekipa.*	_____
5. Samo nemoj po glavi, družo plavi... *	_____
6. Obična je laž da postoje rasisti i rase.*	_____
7. Volim posao. Fascinira me. Mogu tako satima sjediti i gledati.	_____
8. Skupo prodaj svoju kožu.*	_____
9. Punk's not dead.	_____
10. Ako su svi za i ja sam protiv.	_____

2. SKUPINA

1. Povežite grafite s „književnim minimalističkim žanrovima“.

1. Tko se mača laća, la kukarača.*	a) grafit-antiaforizam
2. Vaše smeće, naša briga. Komunalac*	b) grafit-antiizreka
3. Mi o vuku, a oni vuku akcije.*	c) grafit-antislogan

2. Razvrstajte grafite prema sadržaju (temi) u grafite vezane uz alkohol, grafite vezane uz nasilje i humoristične grafite.

1. You hit me, we hit you!*	_____
2. Čovjek je naše najveće blago. ljudožder	_____
3. Zamislite da organiziraju rat, a da nitko ne dođe.*	_____
4. Hrana je navika; piće drži čovjeka.*	_____
5. Pio na litre, umro od kapi.*	_____
6. Dole represija!*	_____
7. Jedino se u ratu isplati biti promašen slučaj.	_____
8. Neki piju od tuge, neki od radosti, a ja od jutra.*	_____
9. Kontra mraku, kontra sili!*	_____

3. Prepoznajte književno djelo i autora uz kojeg je vezan određen grafit.

1. Biti ili ne biti... Ima li još pitanja?	_____
2. Odmah se vraćam. Godot	_____
3. Vuk dlaku mijenja, ali Crvenkapicu nikada.	_____
4. Edip je prvi premostio jaz između generacija.	_____
5. Gdje je Troja? Pitajte nekog konja.	_____
6. Fjodore, svrati na čaj. Idiot	_____

3. SKUPINA

1. Prepoznajte i napišite mudru izreku od koje je nastao pojedini grafit.

1. Ne ostavljaj za sutra ono što možeš za prekosutra.

2. Mi imamo po nekoliko problema za svako rješenje.

3. Oko za oko, pasta za zube.*

4. Prvo skoči pa onda...padni.

5. Bolje vrabac u ruci nego kamenčić u cipeli.

6. Od kolijevke pa do groba najljepše je u kolijevci.

7. Tko rano rani, ima podočnjake.*

2. Razvrstajte grafite prema sadržaju (temi) u grafite vezane uz opojna sredstva, motociklističke grafite i glazbene grafite.

1. Radimo na crno, trošimo na bijelo.*

2. Motorijada SB*

3. Trava je zakon. Dopisano: Sataraš je zakon.*

4. S pojačalom smo jači.*

5. Dida travu sadija, tata travu bra i sušija, ja je pušija.*

6. Motobikers susret Slavonski Brod*

7. Punk punkerima, šminka šminkerima!*

3. Povežite grafite s „književnim minimalističkim žanrovima“.

1. Moramo sustavno istražiti slučajnosti. a) grafit-politička parola

2. Živjela JNA (prekriženo slovo N) b) grafit-frazem

3. U sosu sam. ćufta c) grafit-paradoks

4. SKUPINA

1. Dopište nastavni predmet u koji možete svrstati pojedini grafit.

1. Tko je lud, ne budi mu komparativ
_____
2. Infarkt, ma kakav da je, od srca je.
_____
3. Kolumbo, idiote radoznali!
_____
4. Lako je Napoleonu – izdahnuo je na Heleni.
_____
5. Boli me uho za sve! Vincent van Gogh
_____
6. Prvi grafit u povijesti glasi: Eva, vidimo se u osam kod jabuke. Adam

2. Razvrstajte grafite prema sadržaju (temi) u nacionalne, humoristične i teritorijalne grafite.

1. Nikad se zaboravit neće
lice straha, izgubljene sreće,
nijedna bomba, nijedna granata,
nijedna suza u oku Hrvata!* _____
2. Netko će drugi morati platiti ceh – mi ovakav život nismo naručili.
_____
3. Ante Gotovina – heroj, a ne zločinac!* _____
4. Wampir City voli pity.* _____
5. Not welcome to Wampir City.* _____
6. Izgubio sam vjeru u sebe, vjeru u ljubav, vjeru u svijet. Jedinu nadu sam pronašao u igli. Sad heklam i super mi je!
_____
7. U čast generalu!* _____
8. Nitko ne preživi život. Svi na kraju umru.
_____

3. Prepoznajte stilska izražajna sredstva.

1. Mi o vuku, a oni vuku akcije.* _____
2. Sabor – zrcalo uspjeha.* _____
3. Akcije govore više od riječi.* _____
4. Život – Rad – Užas! (na Zavodu za zapošljavanje)* _____

5. SKUPINA

1. Prepoznajte stilsku izražajna sredstva.

1. Budućnost nam je jasna, a prošlost – kako se dogovorimo. _____
2. Ima li života prije smrti? _____
3. Tko leži, ne bježi.* _____
4. Ni budućnost nije kao što je nekad bila. _____
5. Tko laže, taj i krade. _____
Tko krade, taj i ima. _____
Tko ima, budi mu prijatelj.* _____
6. Vodite ljubav, a ne rat – jeftinije je.* _____

2. Grafite napisane engleskim jezikom prevedite na hrvatski jezik.

1. No jobs, no schools, no problems!* _____
2. You don't need planning permission to build castle on the sky.* _____
3. Strangers in the night. Sida in the morning. _____

3. Dopišite nastavni predmet u koji možete svrstati pojedini grafit.

1. Berlinski zid je srušen. Ostao je još Berlin. _____
2. Glavni grad Japana je Sony. _____
3. Mislim, dakle, neoženjen sam. _____
4. Subjekt traži objekt radi glagola. _____
5. Vozim se samo jednu stanicu. ameBa* _____
6. Samo Adam nije imao punicu. Po tome znamo da je živio u raj. _____
7. Sunca sija k'o tepsija, u srcu mi depresija. _____
8. Život na Antlantidi je čista utopija. _____
9. Moždani udar zna biti udarac u prazno. _____

6. SKUPINA

1. Razvrstajte grafite prema sadržaju (temi) u grafite vezane uz grupu i prijateljstvo, humorističke i religijske grafite.

1. Sveti Ante, ako si u stanju, uzmi Stipu i vrati nam Franju.* _____
2. Sveti Ante, da se mene pita, uzmi oba i vrati nam Tita.* _____
3. Primam mito vrlo povoljno.* _____
4. Prodajem kuću na klizištu za malo kuna; nije puno prešla.* _____
5. Ako novac ne donosi sreću, onda mi ga vratite.* _____
6. Hrvatska danas. Umro je pošten Hrvat. Obdukcijom će se utvrditi od čega je živio.* _____
7. Malo nas je, al smo glupi.* _____
8. Brak je ono što dolazi poslije života, a prije smrti.* _____
9. Ako ne možete živjeti jedno bez drugoga, vjenčajte se pa ćete moći. _____

2. Razvrstajte stilska izražajna sredstva.

1. Zubi su ti rijetki kao dijamanti.* _____
2. Tko izgubi dobitak, dobije gubitak.* _____
3. Država skrbi o nama tako da nam uzima koru kruha.* _____
4. Blažen je onaj tko nema što za reći – a ipak šuti. _____
5. U meni se bore genij i budala. Bojim se da pametniji ne popusti! _____
6. Gladan čovjek je sit života. _____

3. Povežite grafite s „književnim minimalističkim žanrovima“.

1. Kraljevstvo za konjak.	a) grafit-frazem
2. Nije sve u svemu.	b) grafit-izreka
3. Mikrob kaže svojoj curi: Pokrij se. Opet nas gleda onaj s mikroskopom.	c) grafit-vic

7. SKUPINA

1. Prepoznajte autora, književno djelo i književnu vrstu.

1. Čekajući Godota. – Bolje i njega nego Anu.
_____
2. Rekla mi je: „Romeo, bit ću tvoja Julija.“ Pobjegao sam jer ne želim umrijeti mlad!
_____
3. „Mogu li pomoći?“ Zadnja Sizifova rečenica.
_____
4. Sve više izgledam kao Dostojevski: život posvećujem jednom idiotu.
_____
5. Daj se, Ines, već jednom, majke ti!
_____
6. Um caruje, Dundo Maroje!
_____

2. Razvrstajte grafite prema sadržaju (temi) u grafite vezane za ljubav, sportsko-navijačke grafite i grafite o grafitima.

1. Volim te, mama, al' ne više od Dinama.* _____
2. Što ih više šarate, to ih više ima.* _____
3. U ovom dijelu grada bila boja vlada.* _____
4. Ljubav je važna bez obzira na agregatno stanje.* _____
5. I kad gube i kad tuku, uvijek vimi svom Hajduku.* _____
6. Bilo kuda, grafit svuda.* _____
7. Ivana, još uvijek te volim najviše, najviše na svijetu. Tvoj Coflek* _____
8. Volim te, Mrvice. Ne mogu bez tebe.* _____
9. Uvijek me uhvate dok pišem graf* _____

3. Povežite grafite s „književnim minimalističkim žanrovima“.

1. Fanatici su sposobni za sve i za ništa drugo!	a) grafit-paradoks
2. Vozite sigurno – vozite tenk.	b) grafit-slogan
3. Smrt fašizmu, sloboda anarhizmu.	c) grafit-politička parola

8. SKUPINA

1. Prepoznajte autora, književno djelo i književnu vrstu.

1. Najbolje što Mozart nikada nije napisao bila je Beethovenova Deveta.
2. Richard Lavljeg Srca bio je prvi čovjek podvrgnut transplantaciji.
3. Tko ranije umre, duže je mrtav.
4. Ne sviđaju mi se Rubensova platna – skupe se poslije pranja.
5. Volim plavu boju zato što je slična crvenoj. daltonist
6. Volim ljude, ali ih teško nalazim. Diogen

2. Razvrstajte grafite prema sadržaju u političko-ideološke, glazbene i humoristične.

1. All is rock'n'roll.* _____
2. Bob Marley* _____
3. U stvarnosti je realnost sasvim drukčija. _____
4. Kad se ugasi svjetlo, svi smo cmi.* _____
5. Smeće u smeće. (Stilizirana figura čovjeka baca nacističku svastiku u koš za smeće. Kasnije je preko svastike napisano slovo U.)* _____
6. Pokvario mi se pješčani sat. Ide 3 zrnca unazad. _____
7. Radi od otvaranja do zatvaranja. _____
8. Proleter i svih zemalja, ujedinite se s proleterkama. _____
9. Živi kao da ti je svaki dan posljednji i... vidjet ćeš – jednog ćeš dana biti u pravu. _____

3. Povežite grafite s „književnim minimalističkim žanrovima“.

1. Vratite nam budućnost.	a) grafit-pjesmica
2. Naš zrak ima jednu prednost: vidimo što udišemo.* b)	grafit-aforizam
3. Tiho će Sava teći, cijelom će svijetu reći: ja čuvam hrvatski rod, ponosni Slavonski Brod.*	c) grafit-paradoks

9. SKUPINA

1. Prepoznajte i napišite izreku od koje je nastao pojedini grafit.

1. Budimo nemogući, tražimo realno!

_____

2. Malo nas je, al' smo glupi.

_____

3. Prskam, dakle, postojim.

_____

2. Razvrstajte grafite prema sadržaju u nacionalne, političko-ideološke i humoristične grafite.

1. Živi život. Platit ćeš poslije.

_____

2. Srce Hrvata kuca za brata.

_____

3. I ova se vlast boji grafita.

_____

4. OSIJEK NIKADA NEĆE BITI OCEK.

_____

5. Žene se dijele na udovice i na one koje rade na tome.

_____

6. Zapad je najbolja obmana.

_____

7. Pošteni ljudi su nekada manje krali.

_____

8. Nitko nije beskoristan. Uvijek se može iskoristiti kao loš primjer.

_____

3. Prepoznajte stilska izražajna sredstva.

1. Vlada je odlučila štedjeti: odsad dva ministra mogu imati jedan mozak.

_____

2. Ružnoća ima jednu prednost u odnosu na ljepotu – trajnija je.

_____

3. Ljudi se razlikuju po tome što imaju jednaka prava.

_____

4. Industrija je najbolji slikar mrtve prirode.

_____

5. Kupujemo starudiju, prodajemo antikvitete.

_____

6. Tražim samoću. Tko će sa mnom?

_____

7. Kakav je to zid na kojem ništa ne piše?*

_____

10. SKUPINA

1. Ispravite jezične pogreške.

1. Sviježe okrečito. Ne šaraj.*
2. Jel' smo mi normalni?*
3. Ko je istuko malog Ivicu?*
4. Ovo sam ja napiso.*
5. Ako ćete šarat šarajte.*
6. Ovolko se nisam ubio ni za novu godinu.*

2. Dopišite nastavni predmet u koji možete svrstati pojedini grafit.

1. Kisik je pronađen tek 1874. Nije utvrđeno kako su ljudi disali prije toga.
_____
2. Dosta sam hodao. Bik Koji Sjedi, indijanski poglavica.
_____
3. E, baš bih to volio vidjeti! Homer.
_____
4. Adam je sreo Evu i okrenuo list.
_____
5. Mislim, dakle, postojim. Postojim, dakle, bolje da ne mislim.
_____
6. Život bi bio puno lakši kad ne bi bio tako težak.
_____

3. Razvrstajte grafite prema sadržaju u grafite o grafitima i humoristične grafite.

1. Čabe ste krečili. Dopisano: Čabe si se ti školovao.* _____
2. Odmah se vraćam. Dođite sutra. _____
3. Ne smeta me što sanjam na engleskom, ali me nerviraju njemački titlovi.
_____
4. Luda sam jer sam glupa pa uvijek ispadnem blesava. _____
5. Ako nemate novca za televizor, kupite poster. Jefitinije je, samo se slabije čuje.
_____